Ч. 106. Неділя 13 (26) мая 1901. Рік XI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(З послідних засідань Ради державної. — З делеґаций.)

На початку засіданя в середу посол Дашиньский вніс інтерпеляцию в справі проливу крови в Манастирци. На порядку дневним були: предложенє інвестицийне і проект закона о робочім дни в копальнях. Розправа над артикулами 2—7 інвестицийного закона потревала до 5-ої пополудни. На вечірнім засіданю, що зачало ся о 8-ій а тревало до 1-ої в ночи, реферував Колішер справу скороченя дня праці в копальнях. Референт меншости Шумаєр промавляв дуже остро і вніс заведенє 8-годинного робочого дня. Посол Шопсволь ставив внесенє посереднє, а іменно, щоби на три роки завести 9-годинний робочий день, а по трех роках скоротив би ся він до 8 годин. Міністер рільництва Джованеллі заявив ся за 9-годинним робочим днем, уважаючи се першим ступнем на дорозі до дальшого скороченя дня праці. Промавляли ще Шрайнер, Люкш, Цінгр і Рошковский. Четвергове засіданє розпочало ся о 11-ої годині рано. Посол Шаєр вніс, щоби визначити комісию для вироблення проєкту нового закона податкового для рільництва, промислу і т. п. Клюб руский і Коло польске внесли інтерпеляциї в справі постріляня селян в Манастирци. Посол Романчук і товариші предложили внесенє в справі утворення осібної рускої секциї краєвої Ради шкільної в Галичині. Внесенє підписали: руский клюб, п. Брайтер, Словінці і чеські аґраристи.— Приступлено до дневного порядку, именно до інвестицийного закона. Промавляли пп. Кінман, Тамбозі і Лупу. Послідний жадає отвореня осібної зелїзничої дирекциї для Буковини, нарікає на упослїдженє сего краю, ударяє на зелїзничу дирекцию в Станиславові і жадає загалом цілком независимої адміністрациї для Буковини. Лупу поставив внесенє на отворенє осібної зелїзничої дирекциї і осібного висшого суду в Черні́вцях. Дальше наступила дискусия над артикулом IX., що дотикає рефундациї 80 міліонів корон касових запасів. П. Кафтан, Дашиньский і Лехер промавляли contra. Міністер боронив предложеня з огляду на касову технїку. О годині 5-ій по полудни дебату перервано. — Вечером о 8-ій зачала ся дальша (перервана попередного дня) дебата над законом о гірничій праци. Промовляли ґенеральні бесїдники: Хоц contra і Штайн pro. Палата відкинула внесенє Шумаєра що до спецнальної дискусиї над проєктом 8 годинного часу праці і ухвалила перейти до специяльної дебати над 9-годинним днем праці. Перший говорив п. Брайтер, щоби закон розтягнути і на копальні нафти. По довгій дискусиї ухвалено закон про 9-годинний час гірничої праці.— Потім вибухла буря з причини, що президент палати відмовив жаданю посла Брайтера, щоби уділив нагану репрезентантови правительства радникови Цехнерови за обиду п. Брайтера. Зірвала ся буча і президент замкнув засіданє о год. $2^{3}/_{4}$ по півночи.

На вчерашнім засіданю послїднім перед лат. Зеленими сьвятами радила палата над законом інвестицийним і приймила цілий закон в другім читаню. — Найблизше засіданє відбуде ся в середу дня 29 с. м. На дневнім порядку закон о будові водних доріг.

Буджетова комісия австрийскої делеґациї відбула вчера пополудни засіданє, на котрім раджено над спільним буджетом. По довшій дискусиї над заграничною полїтикою і ситуациєю, в котрій забирали голос численні посли і міністер справ заграничних гр. Голуховский, приймила комісия цілий буджет з додатковими кредитами. Довшу промову виголосив при тій нагоді посол ґр. Войт. Дідушицкий, обговорюючи заграничну полїтику і вказуючи на нетерпимість Прусаків, котрі гнетуть і кривдять Поляків в Познаньщині.

Новинки.

Львів дня 25 го мая 1901.

— **Є. Е. п. Намістник** ґр. Лев Піниньский виїздить нині вечером до Грималова на Зелені сьвята, а ві второк по полудни поверне до Львова. Того самого дня вечером виїде п. Намістник до Кракова, аби взяти участь в торжественнім засїданю Академії Наук. В четвер дня 30-го с. м. по полудни виїде Є. Екселенция з Кракова до Відня, де забавить кілька днів в урядових справах.

8)

ПЛАНЕТИ СОНІЧНОГО СЬВІТА.

(Написав К. Вербенко.)

(Дальше).

V.

Горішні планети: Юпітер, Сатурн, Уран і Нептун.

Не дармо кажуть, що сьвіт як банька, а люди як мухи. Колись цілий наш сонїчний сьвіт був дійстно як банька, але банька величезна, займаюча о много а много більше простору сьвітового, як теперішне сонце зі всїма своїми планетами. Подумаймож собі таку баню, утворену із сьвітової мраковини, значить ся з такої маси, котра виглядає мов би мрака, а в котрій знаходять ся всї ті первотворива, з яких творить ся все, що лиш єсть на сьвітї. Чим близше до самої середини такої сьвітової мраковини, тим більше она густа, а в середині робить ся з неї осередок, в котрім роблять ся майже непонятні нам зміни. Таким осередком було колись наше сонце. Зверха тої бані або з гори, коли подумаємо собі, що стоїмо в єї осередку, зачали робити ся зміни, котрих наслїдком були планети. І так серединою тої бані відорвала ся часть мраковини, з котрої утворив ся Нептун, о скілько можемо знати, найперша і найстарша планета. Під нею, отже в долині від тамтої, утворила ся друга планета: Уран, за нею третя: Сатурн, а за тою четверта: Юпітер. Сї планети називаємо длятого горішними, і они належать до найстарших.

За Юпітером в долинї, і під єго впливом утворили ся, як вже знаємо, астероїди, малесенькі планети. Ще низше, отже ще близше до осередка бані, утворили ся вже далеко пізнїйше нові планети, як Марс, Земля, Венера і Меркур. Сї планети звемо длятого долїшними, і они суть далеко молодші, як планети повисше прогалини з астероїдами. Ми пізнали вже ті низші або молодші планети, а тепер придивім ся горішним або старшим.

Найперше місце в горішних планетах займає Юпітер. Єсть то планета, котра своєю масою єсть три рази більша, як всї инші планети разом, отже єсть то по сонци найбільша планета в нашім сонїчнім сьвітї. Єї видко на небі яко велику ясну зьвізду, котра сьвітить ясно жовтим сьвітлом, а сьвітить так ясно, що ще лиш одна Венера яснїйша від неї. Середна віддаль Юпітера від сонця єсть звиж 5 разів більша, як віддаль землї від сонця, або Юпітер єсть віддалений пересїчно на 773 міліонів кільометрів від сонця. В досоню підходить він до сонця 736 міліонів кільометрів, а промір єго єсть 11 разів більший, як промір землї, отже має 143.760 кільометрів, або иншими словами: він займає 11 разів більше простору як земля, а десять разів менше як сонця. Поверхня Юпітера єсть 117 разів більша, як поверхня землї, або він міг би 117 разів більше дати місця житю на собі, як наша земля. Коли би ми подумали собі поверхню нашої землї розложену на Юпітері, то она би там не займала ще тілько місця, як займає европейска Росия на земли. Містота Юпітера єсть 1330 разів більша, як нашої землї, а то значить, що куля Юпітера обнимає тілько місця, кілько би обняло 1330 таких куль, як наша земля, або що з Юпітера дало би ся викроїти 1330 куль такої величини, як наша земля. Але маса Юпітера, значить ся скількість того творива, з якого утворив ся Юпітер, єсть значно менша в порівнаню з нашою землею. Як би взяти Юпітера і нашу землю на вагу, то на одній тарільці від ваги треба бу поставити 308 наших земель, щоби они заважили Юпітера на другій тарільці. Густота тої маси єсть длятого лиш четвертою частию тої густоти, яку має маса нашої землї, або иншими словами: маса з якої складає ся Юпітер, єсть лиш так густа, ак на пр. бурштин Мимо того єго сила притягаюча так велика, що тїла на нїм падуть зі скоростию звиш 10 метрів на секунду, підчас коли они на земли падуть зі скоростию 9 метрів.

Коли дивити ся на Юпітер крізь дальновид, то зараз впадає в очи, що він, як то кажуть, ширший як довший, або що він сплощений на обох бігунах. Промір Юпітера, відмірений від всходу на захід, єсть довший від того проміру, який іде від півночи на полудне, і то о яку 15 або 16 часть їх довготи. Як би хтось обійшов Юпітера довкола від бігуна до бігуна, то зробив би о 9000 кільометрів менше, як колиб обійшов єго вздовж рівника. Під сим взглядом єсть Юпітер зовсїм

— **Курс кутя коний.** Заряд школи підковуваня коний у Львові оповіщув, що другий шестимісячний курс в році 1901 розпічне ся з днем 1-го липня с. р. і буде тревати до кінця грудня. Ковальскі челядники, що мають охоту записати ся на той курс, мають зголосити ся лично в місяци червни в канцеляриї заведеня (ул. Кохановского ч. 33) і предложити сьвідоцтво окінченої з добрим поступом школи народної, сьвідоцтво визволеня і сьвідоцтво що найменше дволітної практики челядничої.

— **З Коломиї** доносять, що дня 30-го мая 1901 р. відбуде ся там концерт в память сорокових роковин смерти Тараса Шевченка при ласкавій співучасти Вп. п-ни Стефанії Чубатівної і Вп. п-нів Всеволода Гузара і Олександра Бережницкого зі Львова. Дохід цілий призначений на товариства „Шкільна Поміч“ і „Народний Дім“.

— **З Станиславова** пишуть: По інавгурацийнім вечері, котрий випав в дни 16 н. ст. мая під кождим зглядом знаменито, устроює тутешна „Руска Бесїда“ перед фериями ще один вечер з танцями, котрий відбуде ся в четвер, 6-го н. ст. червня в комнатах тутешних товариств народних і примежній балевій сали (ул. Собіского ч. 28). Запрошеня розсилають ся. Стрій для всїх вечерковий або народний, вступ від особи 2 К.

— **Гради.** Ще не обробили ся з весняними роботами, а вже зі всїх сторін краю надходять сумні вісти про шкоди від туч з градами. Після оголошеня краківского товариства обезпечень зголошено в тім товаристві градові шкоди із слїдуючих повітів: Хшанів, Ряшів, Ярослав, Гусятин, Рава, Броди, Золочів, Коломия, Жовква, Сокаль, Скалат, Підгайцї, Бурштин, а з Буковини з повітів черновецкого і кіцманьского. Навіть ячмінь, що ледви виріс по-над землю, знищив град так, що в декотрих місцевостях треба було ріллю переорати і засїяти яриною.

— **Смерть від грому.** В часї бурі, яка лютилась дня 16-го с. м. над містом Богородчанами і околицею, убив грім селянку Катерину Зубикову при роботї в поли; тїло попарив, волосе спалив, а на голові зробив велику рану, котрої береги були обсмалені.

— **Огнї.** В послїдних днях погоріли: В Няновичах, самбірского повіта, чотири селяньскі загороди вартости 5000 корон; в Стариска́х, яворівского повіта, пять загород селяньских вартости 3000 корон і в Товстобабах, підгаєцкого повіта, 21 будинків, вартости 18.000 корон. — В Коршеві коло Лешнева згоріли горальня і двір. — В Кранцберзї самбірского повіта згоріло сїм загород селяньских: шкода виносить 14.000 кор. і лише в части була обезпечена. Підозрілого о підпал жида Йося Бляйберга арештувала жандармерия і відставила до суду в Луцї. — В Бродах в послїдних двох днях вибухли знов аж три огнї. В містї всї переконані, що істнує там зорганїзована банда підпалників, а тамошний староста віднїс ся до команди войскової у Львові з прошенем о войско, котре би патролювало в містї по ночах.

— **Нелюдска матїр.** Перед перемиским судом переводилась дня 16-го с. м. карна розправа о закатоване пяти-лїтної дитини на смерть против Мариї Пашкевичевої, караної вісїм разів за крадежи і обманьства. Перед заключенем супружа з Пашкевичем, малярем покоєвим, мала она сина Александра. Пашкевич полюбив дитину, але мати хотїла позбутись еї, то-ж морила хлопчика довгий час голодом, катувала, саджала его на горшку з розжареним вуглем, аж по тих тортурах дитина померла. По переведеній розправі трибунал засудив Пашкевичеву на чотирнацять лїт тяжкої вязницї.

— **Населенє Італії** виносить після найновійшого обчисленя 32.449.754 осіб, або о 3.990.126 осіб більше як перед 10 лїтами.

— **Про самоубийство Брешіго** (Bresci) доносять ще слїдуючі подрібности: Самоубийство се зробило досить велику сензацию в Римі, позаяк звістно було, що дозорцям, котрі мали пильнувати Брешіго, і підглядати що хвилї, було строго наказано, щоби они не спускали арештанта з очий. Міністер справ внутрішних вислав зараз генерального інспектора вязниць для розслїдженя близших обставин самоубийства Брешіго, а з Неаполя виїхала до Сан Стефано комісия судова з лїкарем. Слїдство показало, що Брешi повісив ся не на своїм одїню, але на ручнику, котрий закинув на штабу зелїзної решітки, що знаходить ся в келї два метри від землї високо. Один з дозорців доглянув, що Брешi повісив ся, отже вбіг до келї і відтяв висїльня, але той вже кінчив житє. Против дозорця, що позволив вязневи уживати ручника, розведено слїдство карне. Брешi був в своїй кели прикований на ланцуху до стїни, але так довгім, що міг вигідно ходити по малій комнатї. Лиш рано і вечером спускали его на короткий час з ланцуха.

— **Помер** Йосиф Солеский, директор міскої школи промислової, посол соймовий і радний міста Львова, вчера в полудне на удар серця.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

Ради господарскі.

— Про управу печериць або шампіньонів (К.). Замість робити грядки можна печериці розмножувати в дїжах а то робить ся ось як: Купує ся бочки з цементу, котрі можна дістати иноді за кільканайцять крейцарів, розрізує ся їх на половини і так робить ся по дві дїжки. На днї робить ся досить велику діру, щоби вода мала куди стікати. На дно сипле ся відтак добре очищеної землї на 4 цм. грубо, а дїжку наповняє ся до двох третин гноєм, значить ся, робить ся грядку в дїжці. В так прилагодженій дїжці садить ся 8 до 10 штук грудок з грибшею печериць, розкладає ся їх рівномірно, втикає ся добре в гній, щоби він всюди до них добре притикав а відтак наповняє ся дїжку гноєм аж по сам верх: але гній треба так уложити, щоби він на горі виставав понад дїжку і творив нїби баню. За 8 до 10 днів треба гній осторожно піднести в гору в однім місци і подивити ся чи грибша розросла ся по цїлім гною. Коли так, то треба змішати трохи землї з вапном і посипати гній зверха на яких 4 цм., грубою верствою. За кілька днів покажуть ся печериці. Коли гній до 14 днів не переріс грибшею, то треба его викинути, перемішати зі сьвіжим і насадити на ново. Дїжки з печерицями треба держати в темнім місци найлїпше в пивници. — При штучнім розмножуваню печериць дуже важна річ, щоби мати відповідний гній. Найлїпший був би гній зпід ослів, відтак зпід мулів а наконець кіньский, котрий має завсїгди під рукою. Найлїпший есть гній чисто з лайняків без соломи, або в котрім лиш дуже мало соломи отже н. пр. звідтам, де конї стоять лиш якийсь час як н. пр. по заїздах. На одну грядку треба такого гною спорих три тачок. Гній розстелює ся насамперед тонкою верствою, як би хотїло ся робити грядку і перемішує ся его добре. Коли він за сухий то треба трохи скропити, щоби зачав ферментувати. Уложивши цїлу купу лишає ся еї на 14 днів а відтак пересипає ся ще раз, утолочує ся і скроплює ся коли потреба. Иноді треба купу ще й третий раз пересипати. Гній добрий до ужитку, коли не загорячий а такий як то кажуть, як масло;

подібний до землї, котра так само есть сплощена, підчас коли планети: Меркур, Венера і Марс не мають того сплощеня на бігунах.

З так великого сплощеня на бігунах Юпітера можна вносити, що ся планета мусить дуже борзо обертати ся а докладні спостереженя дїйстно то потвердили. Юпітер обертає ся раз довкола своєї оси за 9 год. 55 мінут і так есть довгий день на нїм, значить ся, доба або день і ніч. Коли би на Юпітері були які люди, то они виділи би сонце на небі всего лиш несповна 5 годин. Колиж взяти на увагу, що промір Юпітера есть 11 разів більший як промір нашої землї, то й рівник буде так само тілько разів більший, а кожда точка на нїм буде далеко скорше обертати ся як на рівнику землї. Підчас коли на земли кождий предмет на рівнику робить на секунду 465 метрів, то на рівнику Юпітера кождий предмет робить аж 12 і пів кільометра на секунду. Есть то страшенна скорість, котру зможемо поняти, коли зважимо, що вже скорість кождої точки на рівнику землї есть так велика, як наших куль арматних. Дивно лиш стає, що при такій скорости оборотовій не відлїтають кусні маси Юпітера десь далеко в простір сьвітовий. Тепер вже стане нам ясно, длячого Юпітер на бігунах есть так значно сплощений.

Пригляньмож ся тепер поверхни Юпітера. Вже крізь слабший дальновид видко на Юпітері якісь смуги уложені на планетї рівнобіжно до себе, котрі виглядають так, як би хтось на кули поробив то вузші то ширші паски. Сильнїйші дальновиди показують, що тоті смуги не суть рівненько відмежені одна від другої, лиш що они місцями переходять одна в другу. Смуги ті не мають також однакової барви. Серединою планети, там, де треба подумати собі рівник, видко одну досить широку і сьвітячу, білу смугу, серединою котрої якраз в тім місци, де би повинен переходити рівник, видко вузоньку темну смугу, котра розділяє цїлу білу, на дві части. По обох боках тої білої смуги, на північ і на полудне тягнуть ся знов дві широкі смуги, котрі разом з білою творять т. зв. рівникову полосу. В 1899 на зьвіздарни Лїка в Калифорнії зміряно ту полосу і показало ся, що она есть широка на 37.000 кільометрів. По обох боках тої полоси видко ряди вузких, то ясних, то темних смуг, котрі представляють нам умірні полоси, а наконець на обох бігунах видко темні шапки, на котрих лиш дуже рідко коли видко якісь зміни.

Зараз насуває ся питанє, що би то могли бути тоті то ясні то темні смуги? Після погляду славного американьского астронома Барнарда есть маса Юпітера так мягка як тїсто і далась би місити. У внутрі планети маса та заєдно мішає ся, нїби пливе і викликує на поверхни ріжне забарленє поодиноких полос. Другий так само славний американьский астроном Пікерінґ каже знов, що ті смуги то хмари. Сей послїдний погляд есть тепер загальний. Розходить ся лиш о поясненє того, длячого ті смуги, коли они хмари, суть рівнобіжні. Сю обставину пояснюють тим, що то наслїдок великого руху при обороті планети довкола своєї оси. На доказ, що то дїйстно хмари, роблять порівнанє з землею. І на земли, як би хтось дивив ся на ню з великої висоти, видів би хмари, розтягнені побіч себе широкими полосами. На рівнику коли паде дощ, видко би було білу смугу, закриваючу поверхню Юпітера; противно, по обох боках, на північній і полудневій півкули, там де умірні полоси, видко би темнїйші смуги. Із сего виходило би, що ми не видимо дїйстної поверхнї Юпітера лиш его хмари над нею.

Що то дїйстно хмари, о тім переконують ще й деякі зявища, іменно же якась червона пляма на полудневій півкули Юпітера, котру добачено перший раз в 1872 р. Спершу була она невиразна і незначна, але опісля стала більша і виразнїйша, так, що еї можна було дуже добре добачити навіть слабими дальновидами; пізнїйше она зблїдла, але ще й тепер еї досить добре видко. В 1889 р. у вересни була тота пляма так велика, що займала вздовж 29.800 кільометрів, отже тілько як три чверти цїлого обему землї. Пляма тота прірвала була темну смугу і еї видко було як би в білих рамцях. Найбільше характеристичним було то, що одна смуга вигнула ся була на північ від червоної плями, а то виглядало так, як би хмари відсували ся від неї, або як би пляма еї від себе відганяла. Лиш раз чи два рази було видко, що темна смуга пересувала ся по тій плямі.

Зявища сего не можна пояснити собі инакшим способом як лиш вулькавічним вибухом. Лиш сильний напір воздуха, гнаний з під споду планети міг розірвати смугу хмар, котру в сій полосї жене велика сила вітру довкола планети. Требаж мати ще й то на увазї, що хоч Юпітер зі взгляду на свій початок есть дуже старою планетою, то однакож під взглядом свого розвою есть ще дуже молодою. Планета ся ще не остудила ся на стілько, щоби на нїй утворила ся кріпка тверда шкаралупа огниста маса в споді пробила тонку поверхню і утворила величезне озеро ляви, на котрім можна би поставити дві кулї земні, а то озеро в наслїдок дуже сильного обороту планети роз-

мусить бути рівномірно брунатний а солома в нім повинна давати ся розтерти в пальцях; не повинен бути ані за сухий ані за вогкий; коли его стиснути в жмени повинен задержати форму від руки, але не пустити з себе води. Ціла штука в прилагодженю гною. Скоро гній готовий, робить ся з него грядку сподом 80 цм. широку а на 40 цм. високу на вершку круглаву. Гній укладає ся верствою і потолочує ся добре і скроплює коли потреба. Коли грядка добре зроблена, то за 7—8 днів покаже около 20 степенів тепла, і тогди найліпша пора садити печериці. Розплодок печеричний треба собі де купити або призбирати самому з місця де ростуть печериці і вибирати грудки землі перерослі грибшею (білими ниточками) мов би плісиею. Куповані суть лішші. Грудки з грибшею садить ся звичайно в два ряди (перший 30 цм. понад землею, другий на 35 цм. від першого) з обох боків. Насамперед робить ся в гною ямки широкі на 5 до 6 цм., а глубокі на 4 до 5 цм. а відтак в кожду вкладає ся грудку з грибшею і втикає ся єї добре а ямку затикає ся гноєм. За 8 до 10 днів повинна би грибша розрости ся, але иноді може то й довше тягнути ся. Коли же грибша розросте ся, треба грядку вкрити сухою землею перемішану в двох третинах з ґіпсом або вапнистим тинком з муру. Хто перший раз береся до заводженя грядок з печерицями, не повинен тим відстрашувати ся, коли єму не удасть ся, лиш робити доти, доки не научить ся а тогди труд єму певно оплатить ся. Хто же хоче ще ліпше научити ся, нехай купить собі книжку Lebl, Champignonzucht.

— Вкривань зьвірят. Зьвірята вкриває ся зимою на то, щоби їх огріти, літом, щоби охоронити від мух. Робочі зьвірята коли тягнуть, не треба вкривати, але скоро перестануть робити, треба їх вкрити. Коли коні при роботі упріють, то треба їх заким прийдуть до холоднійшої стайні, обтерти добре соломою а відтак вкрити дергою, щоби не перестудили ся. Треба дуже уважати на то, щоби упрілого коня невкривати вогкою дергою, бо тогди може він дуже легко занедужати. Впрочім треба коні призвичаювати до всіляких змін воздуха, але все-таки добре єсть вкривати коням чи то підчас дощу чи підчас снігу хребет і крижі не перемакаючим полотном.

— Бородавки на дійках у коров можна вигубити в той спосіб, що за кождий раз перед доєнєм треба через кілька днів змивати водою, в котрій розпускає ся досить богато звичайного галуну. Се ліпший спосіб як випалюванє, від котрого лишають ся иноді близни.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Стан засівів на Угорщині. Пшениця по найбільшій части показує ся дуже красно і єсть буйна, але може на яких 30 до 40 процент ланах єсть дуже рідка, отже не можна сподівати ся, щоби жниво було зовсім добре. Жито в більшій части гірше. Сіяне кукурудзи вже всюди закінчили.

— **Ціна збіжа** у Львові 24 мая: Пшениця 7·60 до 7·80; жито 6·40 до 6·60; овес 6·20 до 6·50; ячмінь пашний 5·— до 5.25; ячмінь броварний 5·50 до 6·—; ріпак 11·50 до 11·75; льнянка —·— до —·—; горох до вареня 6·75 до 9·—; вика 7·25 до 7·25; бобик 5·75 до 6·25; гречка 7·60 до 8·—; кукурудза стара 6·10 до 6·30; хміль за 56 кільо —·— до —·—; конюшина червона —·— до —·—; конюшина біла —·— до —·—; конюшина шведска —·— до —·—; тимотка —·— до —·—.

— Ціна сїна і соломи у Відни 21 мая: Сїно з лук 5.40 до 6.60; словацке сїно 5.20 до 5.80; угорске сїно 4.80 до 5.40 за 100 кільо. — Солома за 100 кільо 6.— до 6.20. Копиця соломи 27 К.

— **Ціна яєць, масла і сира у Відни** 22-го мая: Привезено від 18—21 с.м. 580.000 штук яєць і 4000 кільо масла. Плачено яйця: пріма 44 до 45 штук, секунда 46 до 47, лиця з вапна — до — штук по 2 К. — Найліпше масло столове 2 К. 40 с. до 2 К. 80 с.; сільске масло 2·20 К. до 2 К. 40 с.; звичайне торгове масло 1 К. 80 с. до 2 К. — с. — Сьвіжий сир 44 с. до 48 с. за кільо.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Льондон 25 мая. Палата послів приймила вчера в другім читаню 119 голосами против 38 підвисшенє цивільної лісти короля. — Король надав ґубернаторови Капляиду Мільнерови достоїньство пара Анґлії.

Софія 25 мая. Опозиция поставила на вчерашнім засіданю собранія внесенє на поставленє міністрів в стан обжалованя з причини нарушеня конституциї.

Білґрод 25 мая. Кажуть, що королева Драга виїде до Францензбаду до купелів.

Льондон 25 мая. В копальни вугля в Кардіф вибухли ґази. В хвили вибуху було в закоці 100 робітників. Число жертв доси не звістне.

КОБЗАР. Вибір творів Тараса Шевченка для ужитку молодїжи. Цїна 1 зр. 20 кр. Під таким заголовком видало руске Товариство педаґоґічне книжку, котрої брак вже від давна відчував ся, а котрою можуть користувати ся не лиш молодїж шкільна, але всї, котрі хотять познакомити ся з житєм і творами нашого найпершого поета. Крім обширної житєписи і погляду на лїтературну діяльність Т. Шевченка, котрий то вступ займає 78 сторін, додані ще до поодиноких поезий многі пояснення в нотках, котрі богато причиняють ся до зрозуміня поезий, їх краси і духа. Книжку сю можна дістати в рускім Товаристві педаґоґічнім у Львові, ул. Чарнецкого, ч. 26.

— **Славний на всї часи нарід Бурів** може бути найлїпшим і найкрасшим приміром для всїх народів, що хотять берегти свою честь народну. Мимо своїх дуже вже ослаблених сил війною, котра веде ся майже вже два роки, мимо свого дуже малого числа в порівнаню з силою і числом анґлійскої армії, постановили Бури вести війну дальше і боронити своєї независимости та самостійности народної і державної аж до послїдної каплї крови. З таким народом варто познакомити ся і его пізнати. Хто би мав охоту до того, той найлекше і певно що найлїпше пізнає славний нарід бурский з книжки: „Siegen oden sterben" виданої сими днями в Штутґартї накладом К. Thienemann-а. Книжку ту написав очевидець і воєнний кореспондент Фредерік Ромпель. Книжка та має дуже богато красних ілюстраций, котрі знаменито поясняють зміст книжки і так разом з описом помагають пізнати цїле житє Бурів, їх родини, їх вихованє, їх ношу, їх просьвіту, а відтак майже всїх героїв з теперішної війни і спосіб єї веденя. Тут видимо Бурів, як они розложили ся воєнним табором, як підсїдають на Анґлїйцїв, як ведуть воєнних плїнників і т. п. А найважнїйше, що цїла книжка зовсім не дорога Хто би єї хотїв собі купити, нехай пришле на наші руки 3 корони, а ми вже книжку єму спровадимо.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

тягнуло ся в два боки і зробило ся подовгасто кругле. Наконець треба ще й то згадати, що в тих смугах на Юпітері, котрі уважаємо за хмари, спостережено такий рух, котрий відповідає скорости навіть кілька сот метрів на секунду а з того вносимо, що на сій планеті віють такі вихри, о яких ми на земли навіть понятя не маємо.

Чи єсть який воздух на Юпітері? Що єсть, о тім нема й сумніву. Доказом на то єсть та обставина, що скоро Юпітер закриває собою які звізди, то они не щезають відразу лиш блїднуть поволи в міру того, як їх засланяє воздух над сею планетою. Ще ліпше показує ся то на міесяцях Юпітера. Коли они станут з боку сеї планети, то їх видко як би на темнім тлі; опісля они блїднуть щораз більше, чим близше підходять до середини планети; тогди можна їх видїти нераз зовсім темними на яснім кружку планети. Наконець сьвітло его показує нам, що в его воздусї мусить бути її водна пара.

Але найдивнійшим єсть сьвітло Юпітера. Планета ся сьвітить в ночи так ясно, що представляє ся нам иноді найяснійшою зі всїх зьвіздою. Звідки бере она тото сьвітло. Се єсть загадкою навіть для астрономів, котрі не уміють того пояснити. Сьвітло сонця єсть на сїй планеті 26 разів слабшим як у нас на земли, а 15 разів слабшим як на Марсї. В наслїдок того повинен би Юпітер сьвітити далеко слабше як Марс, а мимо того єсть як-раз противно. Давнійше був здогад, що Юпітер має ще й своє власне сьвітло; говорено також, що він має далеко більшу силу відбиваня сьвітла як всї инші планети, що суть близше сонця. Але одного і другого нїхто ще не доказав.

Юпітер єсть своєю осию лиш дуже мало бо ледви на 3 степені пахилений до своєї дороги. В наслїдок того там пори року майже не зміняють ся; літо там ріжнить ся лиш дуже мало від зими. Жителї на рівнику видять сонце майже завсїгди в наверішку над собою. Як би там були які люди, то они би лиш з великим трудом могли розпізнати ріжницю в своїх порах року; зато мусить бути велика ріжниця в клїматі навіть в тих сторонах, що суть лиш на кілька степенів віддалені від рівника. На бігунах тягне ся день і ніч по звиш пяти роках. За то дивнійшими суть там пори дня; ніч і день мають там, як вже сказано, по звиш 5 годин. Жителї Юпітера, як би там які були, мусїли би хиба дуже борзо загоджувати свою денну роботу; мусїли би за кілька мінут зробити то, на що би ми потребували цїлі години; они мусїли би мати велику скорість духа і тїла.

Але чи взагалї можуть бути люди на Юпітері? — З попередного вже знаємо, що Юпітер ані не має кріпкої твердої поверхнї, ані не остиг ще на стілько, щоби на нім могли жити люди. Така подія, як виступленє червоної плями на Юпітері значила би для них страшенну катастрофу а так само і страшенні вихри на сїй планетї не дали би їм жити.

(Дальше буде).

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).